

ICT systeembeheer

Een postacademische opleiding over professioneel systeembeheer

Postacademische opleiding

Module 0: voorkennis

6, 9, 13 en 16 november 2000

Module 1: Methodologie

4, 7, 11, 14 en 18 december 2000

Module 2: Tactisch beheer

22, 25 en 29 januari 2001; 1, 5 en 8 februari 2001

Module 3: Netwerkbeheer

5, 8, 12 en 15 maart 2001

Module 4: Juridische aspecten

23 en 26 april 2001

Wetenschappelijke coördinatie

Prof. dr. ir. Koen De Bosschere

Vakgroep Elektronica en Informatiesystemen, RUG

Dit programma laat toe een getuigschrift van de Universiteit Gent te verwerven

ITIL: een de facto standaard
voor ICT beheersprocessen

Het Instituut voor Permanente Vorming

Het Instituut voor Permanente Vorming van de Faculteit Toegepaste Wetenschappen (IVPV-FTW) van de Universiteit Gent berust op een continu samenwerkingsverband tussen deze faculteit en de bedrijfswereld. De hoeksteen van zijn vormingsprogramma's is de overdracht van basiskennis en bedrijfspraktische know-how, ten einde de deelnemers in staat te stellen technologische vernieuwingen in hun omgeving toe te passen.

Prof. dr. ir. Luc Boullart   Dr. ir. Erik Dejonghe
Directeur   Voorzitter Stuurgroep

Vormende waarde

Na deze lessenreeks zal de cursist zich een beeld kunnen vormen van het brede domein van het professioneel systeembeheer. Hij/zij zal in staat zijn een sterkte/zwakte analyse van een computerinfrastructuur te maken en voorstellen te doen om de infrastructuur te optimaliseren.

In de oefeningen zal de cursist vertrouwd gemaakt worden met softwaretools die nuttig zijn bij het systeembeheer.

Doelpubliek

De cursus is gericht tot iedereen die in de bedrijfswereld, de wetenschappelijke instellingen, de overheid of het onderwijs geconfronteerd wordt met het beheer van een computersysteem –al dan niet in een netwerk– en zich verder professioneel willen specialiseren .

De cursus is toegankelijk voor elke belangstellende die door zijn/haar opleiding of beroepservaring de grondbeginselen van de informatica bezit. Voorafgaand aan de eigenlijke cursus worden vier inleidende sessies ingericht die de vereiste voorkennis op de gebieden van architectuur van informatiesystemen, besturingssystemen en netwerken bijbrengen. Naargelang zijn/haar interesseprofiel en voorkennis kan de cursist naar keuze geselecteerde modules of de volledige opleiding volgen.

Waarom dit programma?

Naarmate automatische gegevensverwerking meer en meer ingang vindt in ons dagelijks leven, en naarmate onze dagdagelijkse activiteiten en bedrijven meer en meer afhankelijk worden van de goede werking van tal van computersystemen, worden er steeds hogere eisen gesteld aan de systeembeheerders. Zij worden immers geacht de computerinfrastructuur van een bedrijf of organisatie 24/7 operationeel te houden. Men verwacht dus terecht een hoge graad van professionaliteit van deze medewerkers.

Anderzijds is het zo dat systeembeheerders vaak geen formele opleiding in het systeembeheer genoten hebben, maar hun kennis en vaardigheden opgedaan hebben tijdens de uitoefening van hun job. Vaak zijn deze personen 'meegegroeid' met de computerinfrastructuur (het begon met een paar PC's, toen kwam er een netwerk, een server, het Internet, ERP, e-commerce toepassingen, enz.).

Deze lessencyclus heeft tot doel deze groep van systeembeheerders, en personen die willen starten als systeembeheerder inzicht bij te brengen in de basisprincipes van professioneel systeembeheer, met nadruk op vier deelterreinen: managementaspecten (analyse, planning, organisatie), beveiliging (voornamelijk het afschermen van toegang door onbevoegden en de beveiliging van gegevensopslag), netwerken (installatie, beheer en onderhoud), en tenslotte een aantal juridische aspecten (privacy, databankwet, e-commerce). De modules worden voorafgegaan door een algemene inleidende module met basisconcepten over besturingssystemen en netwerken. Modules 1, 2 en 3 bevatten ook oefeningensessies waarin de cursist, onder begeleiding, een aantal experimenten kan uitvoeren. Deze oefeningen zijn echter geen training in het beheer van een particulier platform maar hebben enkel tot doel algemene principes te illustreren.

Getuigschrift van Postacademische Opleiding van de Universiteit Gent

Dit programma is een onderdeel van de postacademische opleidingen van de Universiteit Gent. De aanwezigheid tijdens de sessies en de evaluatie aan het einde van de opleiding bepalen de facto of de deelnemer slaagt. In concreto ontvangt elke deelnemer die minstens 3 modules volgt, waarvan minstens 2 uit de reeks 1 + 2 + 3, en die slaagt in minstens 3 module-examens, een getuigschrift van postacademische opleiding van de Universiteit Gent. Studietoetsen zijn een persoonlijke verdienste: deelnemers die een getuigschrift ambiëren kunnen zich niet laten vervangen, de andere wel.

Module 0: voorkennis

In deze module wordt de cursist geïntroduceerd in de IT-wereld, het vakjargon, en de basisconcepten van besturingssystemen en netwerken.

Sessie 1: Architectuur van informatiesystemen

Maandag 6 november 2000, Ronny Bovijn, Belgacom

Deze sessie gaat in op het scala van systemen die commercieel verkrijgbaar zijn (PC's, servers, mainframes, enz.), beschrijft hun architectuur, hun toepassingsgebied en hun onderlinge verschillen. Verder wordt er ook een blik geworpen op toekomstige evoluties, en wordt er nagegaan op welke manier men kan bepalen welke infrastructuur men nodig heeft voor een gegeven applicatie.

Sessie 2: Integratie van informatiesystemen

Donderdag 9 november 2000, Ronny Bovijn, Belgacom

Deze sessie gaat in op de interactie en integratie tussen systemen in een bedrijfsnetwerk, met inbegrip van opslagnetwerken, en toegang tot het netwerk van buitenaf (b.v. voor telewerken). Verder wordt er aandacht geschonken aan het beheer van een dergelijk netwerk en de commerciële hulpmiddelen die hiervoor beschikbaar zijn.

Sessie 3: Inleiding tot besturingssystemen

Maandag 13 november 2000, Prof. K. De Bosschere, RUG

Deze sessie gaat in op een drietal belangrijke onderdelen van een besturingssysteem: het procesbeheer (kernmodus, gebruikersmodus, interprocescommunicatie, synchronisatie, werkverdeling), het geheugenbeheer (het allocatieprobleem, adresvertaling, virtueel geheugen), en input/output (device drivers, secundaire opslag, bestandssystemen).

Sessie 4: Inleiding tot netwerken

Donderdag 16 november 2000, Prof. L. Boullart, RUG

Deze sessie begint met een definitie van netwerk, protocol, LAN, om dan verder te gaan met een bespreking van het OSI referentiemodel, TCP/IP en het Internet (adressering en naamgeving) en vertrouwelijkheid en beveiliging van netwerkcommunicatie. Tot slot worden een aantal particuliere netwerken besproken: ATM, ISDN, GSM-datacommunicatie en afgeleiden (WAP).

Module 1: Methodologie

Systeembeheer is meer dan enkel maar het draaiende houden van een computerpark. Er moet ook gemeten, geanalyseerd en voor de toekomst gepland worden. In deze module maakt de cursist kennis met de methodologische en meer strategische aspecten van het systeembeheer.

Sessie 1: ITIL

Maandag 4 december 2000,

Stef Knaepkens, Quint Wellington Redwood Belux

Het doel van deze sessie is de cursisten inzicht te verschaffen in ITIL (IT Infrastructure Library), een de facto standaard voor ICT beheersprocessen. Achtereenvolgens worden behandeld: de noodzaak van IT-beheer, procesmatige inrichting van beheersorganisaties, klantgerichtheid en dienstgerichtheid. Hierbij worden het leerboek "IT Service Management, een introductie" en het naslagwerk "Het ABC tot IPW" als referentie gebruikt. Beide publicaties maken deel uit van het lesmateriaal.

Sessie 2: CobiT – Control Objectives for IT

Donderdag 7 december 2000,

Eddy Schuermans, Peter De Bruyne, PricewaterhouseCoopers

Het doel van deze sessie is het schetsen van een raamwerk waarbinnen IT processen geplaatst kunnen worden, en hoe deze IT processen bijdragen tot het bereiken van bedrijfsdoelstellingen. Vervolgens wordt het verband aangegeven tussen CobiT en systeembeheer, gevolgd door een casus over hoe CobiT gebruikt kan worden bij het meten en verbeteren van de waarde van een IT organisatie.

Sessie 3: Service level management in de praktijk

Maandag 11 december 2000, Ronny Bovijn, Belgacom

In deze sessie wordt dieper ingegaan op de deelcomponenten van service level management: hoe de services te definiëren, de definitie van de te bereiken doelstellingen, de kwantisering van de kwaliteit van de dienstverlening en tenslotte het opstellen van de service level overeenkomst.

Sessie 4: Outsourcing in de praktijk

Donderdag 14 december 2000, Ronny Bovijn, Belgacom

In deze sessie wordt begonnen met het bekijken van de mogelijke redenen om over te gaan tot, en de mogelijke vormen van outsourcing. Verder wordt ingegaan op de planning van de verschillende fasen bij de invoering van outsourcing, de betrokkenheid van het IT-personeel, de budgettaire implicaties en de opvolging.

Sessie 5: Oefening ITIL

Maandag 18 december 2000,

Stef Knaepkens, Quint Wellington Redwood Belux

In deze oefening krijgen de cursisten een casus aangeboden die door hen moet geanalyseerd worden, waarvoor ze een oplossing moeten ontwerpen, die ze moeten toetsen aan een simulatie en waarover ze nadien hun bevindingen moeten rapporteren en eventueel moeten bijsturen.

Module 2: Tactisch beheer

Het professioneel beheer van een computerinfrastructuur is onmogelijk zonder beveiliging tegen ongeoorloofde toegang, of tegen het verlies van gegevens. In deze module maakt de cursist kennis met de basisprincipes van een degelijke beveiliging. De oefeningen gaan door in de practicum zaal van de Vakgroep ELIS, St. Pietersnieuwstraat 41, 9000 Gent.

Sessie 1: Beveiliging – meer dan een firewall alleen

Maandag 22 januari 2001,

Dirk Steuperaert, Toon Mordijck, PricewaterhouseCoopers

Het doel van deze sessie is een overzicht te geven van wat beveiliging is (CIA – Confidentiality, Integrity, Availability), hoe beveiliging praktisch kan georganiseerd worden en wat de rol van een systeembeheerder daarbij kan zijn. Meer in het bijzonder worden de risico's van een onvoldoende beveiliging aangetoond, en wordt beveiliging in het juiste kader geplaatst.

Sessie 2: Beveiliging – hoe praktisch risico's analyseren

Donderdag 25 januari 2001,

Dirk Steuperaert, Toon Mordijck, PricewaterhouseCoopers

In deze sessie wordt een gestructureerde methode voorgesteld waarbij een aan de risico's aangepaste beveiliging opgebouwd kan worden. Tevens wordt ook iets dieper ingegaan op moderne firewall-architecturen en wordt nagegaan wanneer men welke architectuur dient toe te passen.

Sessie 3: Beschikbaarheidsbeheer

Maandag 29 januari 2001, Pierre Devescovi, Banksys

Deze sessie gaat dieper in op de toenemende nood aan fouttolerante systemen, en op de moderne oplossingen om de beschikbaarheid te maximaliseren: courante oorzaken van fouten (hardware, software, rampen), types van fouttolerante systemen, het voorkomen van fouten, het zo snel mogelijk herstellen van fouten, onderhoudscontracten. Deze sessie zal in het Engels gegeven worden.

Sessie 4: Gegevensbeheer

Donderdag 1 februari 2001, Mark De Backer, Compaq

In deze sessie wordt dieper ingegaan op tendensen in de opslagtechnologie, met inbegrip van de bespreking van nieuwe topologieën en architecturen: SCSI-technologieën, Fibre Channel, network attached storage (NAS) en storage area networks (SAN) architecturen. Verder wordt er ook ingegaan op gegevensbeveiliging met moderne backup en restore technieken, snapshot en cloning technieken, data mirroring, en disaster recovery. Hierbij wordt het leerboek "Building Storage Networks" als referentie gebruikt. Dit boek maakt deel uit van het lesmateriaal.

Sessie 5: Oefening firewall

Maandag 5 februari 2001, Ronny Blomme, RUG

Deze oefening illustreert de beveiliging van een lokaal netwerk d.m.v. een firewall. Zowel de installatie, configuratie als het uittesten van de firewall komen aan bod. Als firewall wordt een pakketfilter (ipchains) onder Linux gebruikt. Deze oefening zal in kleine groepjes uitgevoerd worden in een experimenteel netwerk.

Sessie 6: Oefening encryptie, hacker tools

Donderdag 8 februari 2001, Ronny Blomme, RUG

In deze oefening wordt geleerd hoe een aantal hacker tools te gebruiken. Niemand weet zich immers beter te beschermen tegen inbraak dan de inbreker zelf. Er wordt gezocht naar beveiligingsgaten in een computersysteem (openstaande poorten, zwakke wachtwoorden), en in het netwerk (ongeëncrypteerde netwerktrafiek).

Module 3: Netwerkbeheer

Tegenwoordig kan men gerust stellen dat "het netwerk de computer is". Het uitvallen van het netwerk is vaak even rampzalig als het uitvallen van een server. In deze module maken de cursisten kennis met de grondslagen van professioneel netwerkbeheer. Alle sessies van deze module zullen in het Engels gegeven worden.

Sessie 1: Welk soort van netwerk voor mijn type bedrijf

Maandag 5 maart 2001, Nordine Hadi, Cisco Systems Belgium

Het doel van deze sessie is weer te geven uit welke verschillende componenten een netwerk opgebouwd wordt, op welke manier men de te verwachten groei kan incalculeren, en hoe men een LAN efficiënt kan beheren met een netwerk operating system (NOS). Verder wordt er aandacht besteed aan de koppeling van een LAN met een WAN en het Internet.

Sessie 2: Trends in netwerkconfiguraties: multiservice netwerken

Donderdag 8 maart 2001, Patrick Bikar, Cisco Systems Belgium

Het doel van deze sessie is de deelnemers inzicht te verschaffen in de opbouw van multiservice netwerken, dit zijn netwerken die bedoeld zijn voor zowel data, audio- als videotrafiek. De doelstellingen van dergelijke netwerken zijn verbeterde klantenservice, kostenreductie en competitieve innovatie. Aspecten die worden belicht zijn unified messaging, call centers, personal telephony, collaborative data sharing, interactive and stored video

Sessie 3: Service Level Agreements voor netwerken

Maandag 12 maart 2001, Emmanuel Bracke, Cisco Systems Belgium

Het doel van deze sessie is een overzicht te geven van de aanpak van SLA bij netwerken. De les omvat drie luiken: de belangrijkste elementen van een SLA bij netwerken, on-line support en first-aid support, en de verschillende parameters voor management applicaties (MAS).

Sessie 4: Oefening over het bouwen en monitoren van een eenvoudig netwerk

Donderdag 15 maart 2001, Cisco Systems Belgium

Het doel van deze les is het in de praktijk realiseren van een opgegeven netwerk-architectuur, en het monitoren ervan. Deze oefening heeft plaats in het CISCO TAC LABO, Diegem. Het TAC-labo van Cisco Systems is uitgerust om verschillende netwerkarchitecturen te construeren om zo de beste configuratie/oplossingen te ontwerpen voor de klant.

Module 4: Juridische aspecten

Naarmate er meer wetgeving ontstaat over informatica-aangelegenheden, worden ook systeembeheerders geconfronteerd met beslissingen die verstrekende juridische gevolgen kunnen hebben. In deze module maakt de cursist kennis met de basisprincipes van de informatica-wetgeving.

Sessie 1: Auteursrecht op software

Maandag 23 april 2001, Hugo Gevaert, IT Law Consultancy

De wet op het auteursrecht van software is onvoldoende bekend: wat is er verboden, wat is er toegelaten en in welke omstandigheden? Deze sessie gaat meer bepaald over de wet van 30 juni 1994 en over speciale vraagstukken die door die wet niet worden behandeld. Deze uiteenzetting zal geïllustreerd worden met talrijke praktijkvoorbeelden, waaronder Linux.

Sessie 2: Elektronische handel

Donderdag 26 april 2001, Hugo Gevaert, IT Law Consultancy

In tegenstelling tot wat men soms hoort, bestaat er een uitgebreid juridisch kader dat de elektronische handel beheerst, waaronder de wet op de verkoop op afstand met haar sancties en het Verdrag van Wenen. Al deze wetgevingen houden soms verrassingen in. Verder worden in deze sessie nog behandeld: het wetsontwerp rond digitale handtekening, de wet over computercriminaliteit, en de databank-wet.

DEELNEMINGS- EN INLICHTINGSFORMULIER.

Terug te sturen bij voorkeur minstens 1 week vóór aanvang van de eerste les die u wenst te volgen.

Naam: _____

Voornaam: _____

Functie: _____

Onderneming: _____

Adres: _____

Telefoon: _____ Fax: _____

E-mail: _____

Sector: _____

Aantal personeelsleden: _____

Privé-adres: _____

Ik schrijf in voor het vormingsprogramma: **ICT systeembeheer**

Module 0: 25.000 BEF (619,73 €)

Module 1: 41.000 BEF (1016,36 €)

Module 2: 31.000 BEF (768,47 €)

Module 3: 30.000 BEF (743,68 €)

Module 4: 15.000 BEF (371,84 €)

Modules 1 + 2 + 3: 87.000 BEF (2156,67 €)

Modules 0 t.e.m. 4 (volledig): 100.000 BEF (2478,94 €)

Ik wens blijvend geïnformeerd te worden over de vormingsprogramma's van het IVPV - FTW

Facturatie-adres

Naam: _____

Adres: _____

Datum: _____ Handtekening: _____

Deze gegevens blijven strikt binnen het IVPV en zullen worden gebruikt om u op de hoogte te houden van latere programma's van permanente en postacademische vorming.

De Lesgevers

Prof. Koen De Bosschere,
hoofddocent

Vakgroep Elektronica en
Informatiesystemen, RUG
cursuscoördinator

Patrick Bikar, sales engineer

Cisco Systems Belgium

Ronny Blomme, systeembeheerder

Vakgroep Elektronica en Informatiesystemen, RUG en IMEC

Prof. Luc Boullart, hoogleraar

Vakgroep Regeltechniek en Automatisering, RUG

Ronny Bovijn, manager

Domain Manager Operations Systems Support, Belgacom

Emmanuel Bracke, systems engineer

Cisco Systems Belgium

Mark De Backer, business development manager

Compaq Storage Products, Compaq

Peter De Bruyne, manager

Global Risk Management Solutions, PricewaterhouseCoopers

Pierre Devescovi, senior manager systems engineering

Operations/Systems Engineering, Banksys

Hugo Gevaert, doctor in de rechten

IT Law Consultancy

Nordine Hadi, sales engineer

Cisco Systems Belgium

Stef Knaepkens, managing director

Quint Wellington Redwood Belux

Toon Mordijck, manager

Global Risk Management Solutions, PricewaterhouseCoopers

Eddy Schuermans, partner

Global Risk Management Solutions, PricewaterhouseCoopers

Dirk Steuperaert, director

Global Risk Management Solutions, PricewaterhouseCoopers

Praktische inlichtingen

Het programma is modulair opgebouwd.
Elke module kan apart worden gevolgd.

De sessies worden op maandag- en donderdagavond gegeven, telkens van 17u30 tot 21u30, in twee lessen, gescheiden door een koffiepauze/broodjeslunch.

Alle theorielessen worden gegeven aan de Universiteit Gent, Instituut voor Permanente Vorming, Campus Toegepaste Wetenschappen (vlakbij afrit Zwijnaarde E40), Gebouw Magnel, Technologiepark 9, 9052 Zwijnaarde.

Sessie 4 van module 3 heeft plaats in het CISCO LABO, Pegasus Park, De Kleetlaan, 6A. B-1831 – Diegem, telefoon 02.704.50.00.

De sessies 5 en 6 van Module 2 gaan door in de practicum zaal van de Vakgroep ELIS, St. Pietersnieuwstraat 41, 9000 Gent, telefoon 09.264.33.66.

Deelnemingsprijs

De deelnemingsprijs omvat het lesgeld, syllabus, de leerboeken, gebruik van de leslokalen, oefeningen, frisdranken, koffie en broodjes.

Betaling geschiedt na ontvangst van de factuur. Alle facturen zijn contant betaalbaar dertig dagen na dagtekening.

Inschrijving is mogelijk per module of voor de volledige cursus. Alle vermelde bedragen zijn vrij van BTW.

Module 0:	4 avonden	25.000 BEF (619,73 €)
Module 1 (+2 boeken):	5 avonden	41.000 BEF (1016,36 €)
Module 2 (+1 boek):	6 avonden	31.000 BEF (768,47 €)
Module 3:	4 avonden	30.000 BEF (743,68 €)
Module 4:	2 avonden	15.000 BEF (371,84 €)

Modules 1 + 2 + 3:	87.000 BEF (2156,67 €)
Modules 0 t.e.m. 4 (volledig):	100.000 BEF (2478,94 €)

Indien minstens één deelnemer van een bedrijf inschrijft voor de volledige cursus (modules 0 t.e.m. 4), wordt voor alle bijkomende gelijktijdige inschrijvingen van hetzelfde bedrijf een korting van 20 % verleend. Facturatie geschiedt dan d.m.v. een gezamenlijke factuur.

Inschrijving gebeurt door terugzending van het aangehecht deelnemingsformulier of via de website.

Annulatie

Annulatie is mogelijk onder de volgende voorwaarden:

- gelieve steeds schriftelijk te bevestigen (per brief of fax)
- bij annulatie van de inschrijving 10 dagen of meer vóór de aanvang van het programma is een vergoeding verschuldigd van 25% van de deelnemingsprijs
- bij annulatie minder dan 10 dagen vóór de aanvang van het programma is de volledige deelnemingsprijs verschuldigd.

Inlichtingen

Bijkomende inlichtingen krijgt u op het secretariaat:
Universiteit Gent,
Instituut voor Permanente Vorming-FTW
Els Van Lierde
Campus Toegepaste Wetenschappen,
Technologiepark 9,
9052 Zwijnaarde.

Tel: +32 9 264 55 82

Fax: +32 9 264 56 05

E-mail: ivpv.ftw@rug.ac.be

<http://www.ivpv.ftw.rug.ac.be>

Indien u deze folder meerdere malen mocht ontvangen, dan verzoeken wij u vriendelijk deze aan uw collega's te bezorgen.